

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Casparis Ziegleri De Episcopis eorumq[ue] juribus,
privilegiis, & vivendi ratione, Liber Commentarius**

Ziegler, Kaspar

Norimbergæ, 1686

X. De usu & autoritate Pallii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61543)

CAP. X.

De Usu & autoritate pallii.

I.

AD executionem officii necessariam esse Archiepiscopis pallii susceptionem, imò verò, antequam id fiat, minus omninò posse Archiepiscopum, quam simplicem Episcopum, qui nullo pallio indiget, perpetua est horum temporum apud Romanos doctrina. Rationem reddit Innocentius III. in c. 28. §. super eo. X. de elect. quia id non tanquam simplex Episcopus, sed tanquam Archiepiscopus facere videtur. Hincque adeò fit, ut Archiepiscopus ante pallii susceptionem uni ex suffraganeis alterius ordinationem mandare possit, ipse verò ordinare non possit, ut maximè simplicis Episcopi necessarias qualitates & conditiones omnes sustineat. c. 11. X. de elect. Etsi enim non negent Canonistæ, accepisse electum & consecratum potestatem Archiepiscopi, neque hanc à pallio demum conferri, negant tamen, habere eum exequendi facultatem, antequam pallium à sede Romanâ acceperit, & nec Archiepiscopum interim dici debere, per c. 3. §. de us. & aut. pall. Rem exemplo declarat Franciscus Bosquetus ad Innocentii III. epist. 47. lib. 1. Legatus propriam habet jurisdictionem, at eam exercere non potest, imò nec habere videtur, nisi ipsâ à Pro-Consule mandatâ, l. 13. ff. de off. Procons. Ita, inquit, etiam Archiepiscopus, qui vices Pontificis & Legationis officium fungi passim dicitur in jure, propriam quidem habet jurisdictionem, sed antequam per pallium demandata sit, exercere non potest. Et porro: quemadmodum proconsul ipse jurisdictionem non habet, antequam provinciam ingressus fuerit, l. 4. §. 5. ff. de off. procons. mandare tamen jurisdictionem nihilominus potest, l. seq. ff. eod. ita & Archiepiscopus mandare potest, antequam recipiat, ea quæ sunt jurisdictionis Episcopalis. Unde si quærat, quid accipiant Archiepiscopi per consecrationem, in promptu responsio est, per consecrationem Archiepiscopum acquirere plenitudinem pontificii potestate, non actû: quoad ordinem, non quoad executionem ordinis; quia ante pallii susceptionem, pontificalia munia obire prohibeatur. Anton. Dadin. Alteserra ad c. 3. X. b. t. Disputatum inde fuit anno Christi MCCCXXCI. in Angliâ, utrum liceret Wilhelmo Courtney designato Archiepiscopo Cantuariensi crucem à Priore & conventu acceptam ante se deferri, antequam à Papa pallium accepisset? & porro, quia Regis Boëmiæ Soror Angliæ Regi Richardo II. nuptura expectabatur, utrum liceret Archiepiscopo isti jure metropolitico sibi competente nuptias illas copulatione Ecclesiasticâ confirmare & Reginam coronare?

nare? Sed is perplexus dubitationis scrupulus non à JCrīs & caufidicis, sed à Monachis Cantuariensibus, qui actus crebros & frequentes rerum similiter sine pallio gestarum proferebant & Cantuariensis Ecclesiæ consuetudinem allegabant, facillè sublatus est, referente Johanne Josselino in *antiq. Eccles. Cantuar. in vitâ dicti Wilhelmi*. Sed nec deserendum ministerium, propter negatum à Papâ pallium, ad Turonensem Archipræfulem scribit Fulbertus Carnotensis epist. 47.

II. Pallium ipsum à Lothario Cardinale, qui postea fuit Innocentius III. lib. de offic. miss. describitur hoc modo: *Pallium istud, quo majores Episcopi utuntur, est de candidâ lanâ contextum, desuper habens circulum humeros constringentem, & duas lineas ab utrâq. parte pendentes, quatuor cruces purpureas, ante retrò, à dextris à sinistris, sed à sinistris duplex est, & simplex à dextris. Tres etiam acus aureæ insiguntur pallio ante pectus, super humerum & post tergum, super dextrum humerum non insiguntur, hæc quelibet acus pretiosum continet lapidem.* Horum omnium, quid unumquodque significet, mysticam interpretationem subjungit Lotharius. Brevius ita explicat Pontifex ipse Clemens II. in diplomate ad Johannem Archiepiscopum Salernitanum apud Baronium ad ann. 1047. n. 12. In quo, *quia de vellere ovis est, intellige, te ovium pastorem. Et quia eo circumcingeris, & etiam circa humeros portas, cognoscas & undiq. circumspicias, ne aliqua erret, & in morsibus incidat luporum. Quod si aliquando, quod absit, contigerit, eam habeas in humeros ad caulam reportare, & pristinae societati coadunare. Quod verò ante & retrò crux Domini habetur, illud Apostolicum semper docet ante oculos tuæ mentis habere: mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Add. Joh. Steph. Durantum de ritib. Eccles. Cathol. lib. 2. c. 9. n. 44. Et hujus pallii dignitatem suo tempore tanti æstimavit Bernardus Abbas Claravallensis, ut in epist. 246. ad Papam Eugenium scribere animum induxerit, se tolerabilius habuisse sibi interdicti missarum celebrationem, quàm Bituricensi Archiepiscopo usum pallii.

III. Sic autem conficitur, ut ipsorum habet ceremonia. In die Agnetis Virginis, qui est Januarii dies XXI. in templo D. Agnetis Romæ, cum in missâ imploratur Agnus DEI, super altare ponuntur agni duo candidi, postea traduntur Basilicæ D. Petri subdiaconis: hi mittunt illos in pascua, suoque tempore tondent, ex eâque lanâ, permixtâ reliquæ lanæ, cum in filum deducta fuerit, parantur pallia. Latitudine sunt ad tres digitos, ab humeris propendunt in pectus atque renes: ad extremum sunt laminæ plumbeæ tenues, ejusdem latitudinis. Ad hunc modum contexta deferuntur ad corpora D. Petri & Pauli, ac certis ibi precibus expeditis, relinquuntur per noctem unam: alterâ die subdiaconi recipiunt: & honesto loco diligenter asservant, donec qui opus habet, Archiepiscopus aut ejus procurator sibi dari petit. Traditur autem multis cum ceremoniis, & de-

ferentibus mandatur, ne supra noctem unam, si modo fieri possit, in eodem loco subsistant, aut commorentur. Hanc adeo nec operosam neque sanè preciosam mercem Archiepiscopos maximè vi pecuniæ redimere oportet à Pontifice, ut postea dicendum erit.

IV. Cum pallio hoc Archiepiscopi & nomen & potestatem actu conferri, idque Archiepiscopi quasi proprium esse volunt, unde & Archiepiscopalis insula dicitur à Frodoardo in *Chron. ad ann. DCCCXXIII. Seu Iso Archiepiscopo Archiepiscopalis insula, quæ pallium nominatur, ab Johanne Papa transmittitur.* Sæpè tamen etiam aliis Episcopis minoribus id concedi à Pontifice Romano solet, vel ex speciali gratiâ atque privilegio, vel ex consuetudine. Ita Episcopus Ostiensis, dum Episcopum Romanum consecrat, pallio utitur, quod ex Marci Papæ constitutione profectum refert Anastasius Bibliothecarius in *ejus vitâ.* Sed Severinus Binius *ibid.* consuetudinem illam multo antiquiorem esse tradit, ejusque sententia confirmari potest ex appendice Roberti de Monte ad Sigeberti Gemblacensis *Chron. ad ann. 1181.* dum scribit: *Ex hac consuetudine, (quam refert ad tempus Dionysii Episcopi Romani) exinde Ostiensis Episcopus ordinat & sacrat Romanum Pontificem, & habet pallium solummodo ad ea, quæ pertinent in ordinatione & consecratione Romani Pontificis.* Si tamen credendum fuerit Petro de Marca *de concord. Sacerd. & imper. lib. 6. c. 6. in fin.* suspicatur ille, ætate Theodosii, quæ incidit in seculum quintum, pallium nondum fuisse in usu apud Ecclesiam. Ex simili consuetudine etiam Episcopo Papiensi, & Armicensi, & Massano comperere usum pallii refert Henricus Cardinalis Hostiensis in *summ. ad b. t.* Consimiliter Samsoni Dolensi Episcopo concessum pallium à Pelagio I. Syagrio Angustodunensi Episcopo à Gregorio I. Ticinensi ab Anastasio III. Lucensi in Thusciâ à Gregorio VII. Bambergeni in Germaniâ à Leone IX. Aniciensi ab Urbano II. & sic aliis ab aliis.

V. Fieri autem vix potuit, ut specialia hæc simplicibus Episcopis concessa privilegia non aliquando bilem moverint eorum Metropolitanis, quippe qui indignè ferebant, insignia hæc sua & singularia ornamenta cum sibi subjectis communicari. Miserat Johannes VIII. Papa Waloni Episcopo Metensi tale pallium, ut tamen ipse solus, quoad viveret, eo uteretur, nec simili privilegio gauderent Successores. Id verò diffensionem excitavit inter Berthulfum Treverensem Archiepiscopum, & istum Walonem ejus suffraganeum. Epistolam ipsam Johannis Papæ, & rem gestam ex MS. historia Treberorum recenset Petrus de la Lande in *supplem. Concil. Gall. ad ann. 878.* his verbis: *Bertolfus Metropolitanus audiens Walonem in secundâ die Paschæ cum pallio procedere, missis literis evocatum Treberis percunctatus est, quando vel quomodo, vel à quo procedere cum pallio fuerit concessum. Walon lecto in auribus omnium qui aderant, quod sibi à Papâ transmissum fuerat de usu pallii,*

pallii, privilegio, asseruerit, non se primum, sed quintum fuisse, quem Apostolica Sedes hoc honore dignata sit sublimare, salvâ tamen in omnibus Metropolitanis subiectione, primum Urbicium, secundum Pipini Regis ex sorore nepotem, Grodegangum, tertium Angelramnum, quartum Drugonem Karoli Imperatoris filium. Bertolfus his assertionibus non flexus, capitulo canonum lecto, quo asseritur (nulli suffraganeorum novum, Et quod non ab omnibus in Ecclesiâ suâ prædecessoribus habebatur, absque Metropolitanis sui consilio Et licentiâ præsumendum) interdixit ei per sanctam, quam in omnibus Ecclesiasticis negociis sibi deberet, obedientiam, ne ulterius, nisi ab eo petita Et concessâ licentiâ, pallio uteretur. Cumq; Walo Apostolicam auctoritatem prætenderet, Archiepiscopus Metropolitanorum jura defenderet, graves utrinque constatae sunt inimicitiae. Hincmarus igitur Reverendissimus Remorum Archiepiscopus, ac eloquentiâ clarus, audiens dissidentiam, epistolam Waloni transmissit sapientiæ ac sani consilii sale conditam, per quam eum ad Metropolitanis sui instruxit obedientiam, Et sic restituit concordiam.

VI. Sed nec metropolitanis quidem pallium concedebatur, nisi obnixè & summis precibus, sive, uti Gregorius ad Brunichildem Reginam Francorum scribit, lib. 7. epist. 5. fortiter postularetur, c. prisca, dist. 100. Idque probat formula apud veterem auctorem rituum Ecclesiasticorum lib. 1. tit. 10. cap. 5. descripta: *Ego N. electus Ecclesiæ N. instanter, instantius Et instantissimè peto mihi tradi Et assignari pallium, Et c.* Sed & præsentem esse oportebat Metropolitanum, nec licebat domi expectare, ut illud mitteretur. Quâ de re monitum voluit Brunonem Episcopum Veronensem Gregorius VII. Papa, lib. 1. epist. 24. *Dilectionem tuam in his, quæ à nobis exposulasti, id est, in pallii concessione ad præsens non recompensamus, quia antecessorum nostrorum decrevit auctoritas, nisi præsentis personæ pallium non esse concedendum. Unde si fraternitas tua Apostolicæ Sedis privilegiis munita ad nos venerit, honorem, quem Rom. Pontifices antecessoribus tuis contulerunt, nos tibi DEO concedente conferemus.* Hujus vestigiis insistens Urbanus II. ut singulare quid & speciale jactitat, quando, apud Platinam, ad Archiepiscopum Mediolanensem his verbis pallium mittit: *Literis tuis exorati, cum Apostolicæ Sedis benedictione pallium fraternitati tue mittimus, quod quidem dignitatis genus nulli ante nisi præsentis concessum est.* Nec tamen id semper ita ab antecessoribus observatum fuisse, docet antea allegata Gregorii ad Brunichildem epistola, in quâ dum causas refert, propter quas denegari Syagrio Episcopo debeat pallium, nullam facit mentionem ejus, quod præsentem ipse se non stiterit, sed tantum, quod ille specialiter pallium non expetierit. Nihilominus tamen eidem absenti id mittit per nuncium suum, sub hâc conditione, si petitionem ille suam nuncio exposuerit: *Nos tamen, inquit, ne vestra excellentiæ desiderium sub pretextu cujusquam excusationis forsitan videamur velle differre, dilectissimo filio nostro Candido presbytero pallium prævidimus*

(forte: prauimus) dirigendum, injungentes ei, ut vice nostra congrua id debeat observatione tribuere. Unde necesse est, ut ex opere suo superscriptus frater, & Coepiscopus noster Syagrius, facta cum aliquantibus Episcopis suis petitione hoc sperare, atque eam predicto debeat dare presbytero, quatenus dignè ejusdem pallii usum cum DEI gratiâ valeat adipisci. Consimiliter Clemens II. Papa, turbatâ post mortem Burchardi Archipræsulis Ecclesiâ Lugdunensi, Odiloni Cluniacensis monasterii Abbati pallium simul & annulum misit, jusfitque ejus Ecclesiâ esse Episcopum, uti refert Glaber Rodolphus *lib. 5. hist. c. 4.* Sic & Wilhelmus Courtney Archiepiscopus Cantuariensis, referente Joselino *in ejus vitâ*, per procuratores petiit & accepit pallium.

VII. Ufus pallii nec promiscuè ubique, nec semper concessus intelligitur, secundum tradita Ecclesiâ Romanâ. Siquidem uti eo licet Archiepiscopo tantum in Ecclesiâ suâ, h. e. in quâlibet Ecclesiâ suâ provinciâ, & certis tantum diebus *c. 4. §. b. t.* quos ibi enumerat Glossa. Ex singulari tamen privilegio Agapitus II. Brunoni Colonienfi Archiepiscopo pallium misit, quo si vellet, quotidie uteretur, scribente Rotgero *in ipsius vitâ*. Et Hincmaro Remensi Episcopo Lotharii precibus pallium ad quotidianum usum concessit Leo IV. id nulli se antea concessisse nec deinceps concessurum obtestatus, teste Flodoardo *lib. 3. hist. cap. 10.* Cumque ab Alexandro II. Romano Pontifice, Lanfranco Archiepiscopo Cantuariensi, duo pallia, honoris alterum, alterum amoris concessa legantur apud Scriptores historiâ Anglicarum, dubium mihi non est, id, quod amoris signaculum esse debuit, ad quotidianum usum datum fuisse.

VIII. Cum igitur unum tantum regulariter cuius Metropolitano à Pontifice Romano detur pallium, id maximè dederunt operam in Romanâ Curiâ, ne istud unquam personam ejus, cui concessum est, egrederetur, neve quis adeò antecessoris sui pallio uteretur. Inter crimina, de quibus accusatus fuit Stigandus Cantuariensis Ecclesiâ Archiepiscopus, etiam hoc fuit, quod Roberti antecessoris sui injustè ex Angliâ pulsi pallio Cantuariâ relicto aliquandiu usus fuerit. Et propterea ne id fieret, statuerunt Pontifices Romani, ut quisque cum pallio suo sepeliatur. Quod si ad aliam Ecclesiâ Archiepiscopus aliquis transferatur, nec tum quidem ei ejusdem pallii usum permittunt, quo in priore Ecclesiâ usus fuit, sed aliud petere cogunt, ut tandem, ubi defunctus fuerit, cum utroque sepeliatur. Quid ita? non certè aliam ob causam, nisi ut novum quotidie incrementum capiat ærarium Pontificium. *Tanti enim venditur pallium unum* (sunt verba Georgii Wicelii *in elencho abusuum, pr.*) *quanti multa etiam ditissimi cujusq. latifundia, contra apertissimos canones Gregorii Magni, & aliorum: ut bodienihil aliud sit pallii redemptio, nisi Germaniæ ac aliarum nationum tacita direptio.*

IX. Audiamus eâ de re verba nationis Germanicæ ex gravaminibus anno MDX. Cæsareæ Majestati oblatis, quæ leguntur apud Goldastum tom. 2. Constitut. Imper. pag. 120. Sedes Moguntina olim solùm dedit decem millia florenorum. Quæ cùm quidam illic electus dare renueret, sicq; usq; ad mortem suam persisteret, electus post eum confirmationis cupidus se opponere timuit Sedi Apostolicæ, offerens antiquam summam; puta decem millium florenorum. Is nec confirmationem impetrare potuit, nisi Et reliqua decem millia simul redderet, quæ ad huc extabant à suo prædecessore nondum persoluta. Sicq; cogebantur dare viginti millia florenorum, quæ tunc indubiè in registrum Camere signata sunt, Et usq; ad nostram ætatem à singulis Archiepiscopis exacta: Et nedum viginti millia, sed Et viginti quinq; propter nova officia Et novos Pontificum familiares. Tandem excrevit summa usq; ad viginti septem millia, quæ Archiepiscopus Jacobus cogebatur nuper persolvere, ut retulit Vicarius in spiritalibus Moguntinensis. Sicq; in vitâ unius hominis septies viginti quinq; millia à solo Archiepiscopatu Moguntinensi pro confirmatione Archiepiscopi Romam pervenerunt. Et cum Archiepiscopus Jacobus vix quatuor annos sedisset in Archiepiscopatu, mox post eum electus Dominus Uriel ad minus viginti quatuor millia coactus est persolvere: quorum partem mutuò forsitan accepit à mercatoribus, sed ut illis satisfaciat, imponere coactus est subsidium aut exactiorem in suos populos Et pauperes agricolas, quorum aliqui nondum satisfecerunt tributo aut exactiõni pro pallio à suo prædecessore Jacobo impositæ. -- Non sine causâ Jacobus Archiepiscopus Moguntinensis jam serè moriens dixit, se de morte suâ non adeò dolere, quàm ob id, quod subditi sui pauperes iterum pro pallio gravem exactiorem dare cogentur Et c. Haud paulo felicior in hoc genere fuit Anglia, cujus Rex Canutus, cùm Religionis causâ Romam petiisset, obtinuit, ut Episcopi Angliæ liberi deinceps essent à solvendis pecuniis, quæ ab eis Romæ exigebantur propter impetratum pallium. Conquestus iterum sum (ita scribit Rex ad Agelnothum Cantuariensem & Alfricum Eboracensem Archiepiscopos) coram Domino Papa, Et mihi valdè displicere dixi, quod mei Archiepiscopi in tantum angariabantur immensitate pecuniarum, quæ ab eis exigebantur, dum pallio accipiendo, secundum morem, Apostolicam Sedem expeterent, decretumq; est, ne id deinceps fiat Et c. Vid. Wilhelmus Malmesburiens. de gest. Reg. Angl. lib. 2. c. 11.

X. Illud denique notandum, Pontificem Romanum violentâ quâdam præsumptione sibi arrogasse jus conferendi pallium per totum terrarum Orbem, & ex nimia sui æstimatione statuisse, Patriarchas Orientales jus non habere conferendi illud ex sese, sed cùm à sede Romanâ ipsi obtinissent, tum demum Metropolitanis suis impertire id posse. c. antiqua 23. X. de privileg. Verum, uti hoc Innocentius sibi ipsi blandiens in propriâ causâ inauditâ parte alterâ decrevit, & quidem contra decreta Concilii Nicæni, quæ unumquemque Patriarcham in propriâ diocesi voluerunt esse

independentem : ita mirum non est, parum observatam in oriente hanc Pontificis definitionem, & nec olim quidem usum ita receptum fuisse, ut pallium patriarchæ à Pontifice Romano acciperent. De Alexandrinâ enim Ecclesiâ testatur Liberatus Diaconus in *breviar. cap. 20.* consuetudinem ibi fuisse, illum qui defuncto succedit excubias super defuncti corpus agere, manumque dexteram ejus capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere collo suo B. Marci pallium, & tunc legitime sedere. Ubi notetur B. Marci pallium vocari, à primo ejus Ecclesiæ autore, nec adeo accepisse Alexandrinos Patriarchas pallia sua ex Urbe Româ, quæ ex corpore Petri sumpta dicebantur, c. 4. *X. de elect.* De Antiochenâ verò Ecclesia scribit Guilielmus Tyrius *lib. 14. c. 10.* quod Rudolphus Mamistanus, factus Patriarcha Antiochenus pallium de altari B. Petri ipse sibi sumpserit, utramque esse D. Petri cathedram, & hanc quidem antiquiorem asserens.

XI. Quæ dixi hæctenus, pleraque omnia noviori juri & sequioribus temporibus adscribenda sunt. Antiquitûs enim diversa erant omnia, & ipsum etiam pallium diversæ & formæ & materiæ. Nec verò negari potest, diu id in usu fuisse, sed ut pallium verum & suo nomine dignum, non ut fasciam tantum aut circulum aliquem humeros ambientem, qui ut nomen pallii sustinere queat, difficile erit explicare. Pallium utique nihil aliud denotat, quam *Πίλημα* seu *πέλισμα* aliquod, vago & libero discursu cæteras vestes interiores ambiens, atque tegens. Fascia verò illa, quâ totum hodiè Archiepiscoporum pallium absolvitur, tam aliena est ab isto significatu, ut non nisi æquivocè, imò prorsus absurdè pallium dici queat. Quia tamen nomen adhuc superest, non ineptè inde colligitur, & ex antiquitatis fontibus eruitur, longè aliam fuisse olim pallii hujus Episcopalis & formam & usum. In quâ re cum egregiam operam præstiterit olim illustrissimus Petrus de Marca *de concord. sacerdot. & imp. lib. 6. cap. 6.* non puto facturum me impudenter, si vestigiis ejus insistentem aliquid ex laboribus ejus decerpam, & alienam purpuram vestimento huic meo assuam, atque insignem tanti Viri eruditionem gratâ memoriâ prosequar.

XII. Et certum quidem est, ipsaque nominis ratio ostendit, pallium istud olim fuisse indumentum totius corporis ad talos neque promissum, & splendidissimum quidem atque preciosum. Lanea enim ejusmodi fasciola tam insignis ornamentum, uti id describunt veteres, laudem non meretur. Pelagius I. in *epist. 6. ad Sapaudum Episcopum Arelatensem* his verbis id commendat: *Usum quoque pallii tibi alacriter affectuoseque concedimus, pariter etiam pallium dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus præclaro quoque habitu decoreris.* Eodem modo etiam Gregorius I. magnis istud extollit laudibus *lib. 7. epist. 114.* *Pallii te usu prævidimus honorandum, -- ut habitus quoque exterioris clarior in te cultus accresceret. Cujus ne indumenti munificentiam nu-*
dam

dam videamur quodammodo contulisse &c. Scripsit ita ad Syagrium Episcopum Augustodunensem, eumque mox admonet, ita se gerat, ut cultui vestium actionis quoque ornamenta convenient. Quæ sanè verba habitum istum ita describunt, ut de fasciâ laneâ accipi & explicari minimè queant. Nec accipi similiter de fasciâ vix trium digitorum latâ commodè possunt, quæ Acacio Episcopo Constantinopolitano contigisse refert Liberatus Archidiaconus Ecclesiæ Carthaginensis in *breviar. cap. 18.* Damnatus is erat à Felice Papâ Romano, qui illi damnationis scripturam miserat per Totum defensorem. Sed Acacius *eas non suscepit, patrociniò fultus Imperatoris, ita ut cogentur, qui eas detulerunt per quendam monachum Achimetensem, ipsam chartam damnationis dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in ejus pallio, & discedere.* Maximè autem huc facit locus Johannis Diaconi in vitâ S. Gregorii, ubi eum describit, quod in veteribus picturis videatur indutus pallio ex bysso candente contexto, & nullis acubus perforato, quod in morem vestis humeros ejus obtexerit. *Pallium ejus, inquit, bysso candente contextum, nullis acubus perforatum, sic ipsum circa scapulas devolutum fuisse, non autem confixum, sicut vetustissimis musivis vel picturis ostenditur.*

XIII. Cum igitur pallium Episcopale vestimenti genus fuerit, & ad humum usq; demissum, facile inde patet, simile id fuisse pallio Imperatorio, ab initio quidem solis Græcis proprio, sed postea Imperatoribus quoq; Romanis usitato. Apud Vopiscum jubet Valerianus dari Aureliano, inter alia, pallia proconsularia duo. Et in epistolâ Commodi ad Albinum: *Sanè ut tibi insigne aliquod Imperialis majestatis accedat, habebis utendi coccinei pallii facultatem.* Nec dubium est, ab Imperatoribus tale concessum fuisse patriarchis, à quibus deinde etiam cum Metropolitibus communicatum fuit. Negare id nequeunt, qui donationem Constantini, uti eam recenset Gratianusc. *Constantinus dist. 96.* pro genuinâ & authenticâ habent, quanquam confictam eam esse inter eruditos nullum amplius sit dubium. In eâ autem fingitur Constantinus donasse *diadema, videlicet coronam capitis sui, simulq; Phrygium, nec non & superhumeralia, videlicet lorum, quod Imperiale circumdare assolet collum: verum etiam oblamydem purpuream, atq; tunicam coccineam & omnia Imperialia indumenta.* Quid Phrygium hic sit, quid superhumeralia sive lorum, eruditè, ut solet, explicat Marca d. l. Dum ergò & chlamydem, id est, pallium Imperiale, & lorum, h. e. fasciam, quâ indumentum istud ornatum erat, confert pseudo-Constantinus Papæ Sylvestro, non censendus est Sylvester solius lori, abjectâ chlamyde, usum sibi servasse. Adeoque pallium, quod Constantinus contulisse fingitur, utrumque complexum fuit, chlamydem & lorum, non lorum tantum. Et hinc scilicet intelligitur, quare tantoperè commendent Pelagius I. & Gregorius supra memorati pulchritudinem & splendorem hujus pallii.

XIV. In-

XIV. Indumentum igitur hoc cum Imperatorum origine suâ fuerit, & ab Imperatoribus primitus concessum, uti negare nequeunt, qui dictæ donationi Constantini tantam adscribunt autoritatem, quantam ex se nunquam habuit, nec habere potest, non poterit sanè ejus usus, nisi ex concessione Imperatorum continuari. Id cum optimè novisset Anthimus Patriarcha Constantinopolitanus, cum sede suâ cedere coactus esset, pallium quod habuit Imperatoribus (Justiniano & conjugii ejus Theodoræ) reddidit, uti refert Liberatus Archidiaconus *breviar. cap. 21.* reddidit, inquam, hoc est restituit illis, à quibus accepit. Reddere enim ad eum refertur, à quo res quæpiam accepta est. Accepisse igitur eum hoc pallium ab Imperatoribus haud vana præsumptio est.

XV. Eodem Justiniano imperante petierat Auxanius, cum in Sedem Arelatensem evectus fuisset, à Pontifice Vigilio pallium. Ei verò respondit Pontifex *epist. 6.* De his verò, *quæ charitas vestratam de usu pallii, quam de aliis sibi à nobis petiit debere concedi, libenti hoc animo etiam in presenti facere sine dilatione potuimus, nisi cum Christianissimi Domini filii nostri Imperatoris hoc, sicut ratio postulat, voluissimus perficere notitia, DEO auctore ut & vobis gratior præstitorum causa reddatur, dum quæ postulatis cum consensu Christianissimi Principis conferuntur, & nos honorem fidei ejus servasse cum competenti reverentiâ judicemus.* Rationem hoc postulare dicit, ut pallium conferatur cum consensu Imperatoris, quæ ratio in hoc consistit, quod pallium istud sit Imperatorum proprium, neque sine eorum consensu cuiquam id induere liceat, cum nec Cæsari quidem habitum Augustalem gerere, neque calceis coccineis uti, neque cinnabari subscribere licitum esset. Vid. quæ in hanc rem collegit Albericus Gentilis *ad l. 7. C. de malef. & Mathem.* Honor fidei autem consistebat in eo, quod fidem dedisset & promississet Vigilius Imperatori, se sine ejus consensu tale nihil concessurum, & hanc fidem cum reverentiâ se servaturam dicit. Cum verò deinceps pallii usum ei concessisset, hortatur eundem, ut preces ad DEUM fundat pro Justiniano & Theodorâ, qui annitente Belisario patritio consenserant, ut Vicariatus ille ei tribueretur, atq; pallium simul concederetur. *epist. seq. 7.*

XVI. Auxanio defuncto successerat in Ecclesiâ Arelatensi Aurelianus, cui eundem honorem, vicariatum scil. impertit Vigilus, eidemque ad majorem autoritatem comparandam simul concedit usum pallii, sed ita, ut haud obscurè prodat, Imperatoris Justiniani consensum impetrari prius oportuisse. Verba ejus in *epist. 10.* hæc sunt: *Sed ne in aliquo sedis nostræ Vicarius minor suis decessoribus videatur, necessarium fore credimus pallii vobis usum, quemadmodum decessori vestro hætenus dederamus, presenti auctoritate concedere. -- Et hoc quoq; vestrum facere desideramus affectum, ut glorioso Viro filio nostro Patritio Belisario destinatis scriptis gratias referatis, qui homini vestro*

vestro laborem ad clementissimum principem abstulit transeundi, sed mox ut responsum recepit, nobis suis literis indicavit. Mittendus nempe erat ab novo Episcopo ad Justinianum Imperatorem, qui ab eo, nomine Episcopi, consensum peteret pro impetrando pallio. Istum laborem & sumptus itineris sublatos & levatos voluerat Belisarius, & consensum Principis obtinuerat, antequam nuncius eò venisset. Et hoc nomine jubet Vigilius Aurelianus gratias referre Belisario.

XVII. Gregorius Magnus eundem in conferendo pallio observavit procedendi modum. Etsi enim *lib. 4. epist. 53.* quâ de pallio à se Virgilio Arelatensis civitatis Episcopo concessio agit, nullam faciat mentionem Imperialis permissionis probabile tamen est, illam non fuisse neglectam, cum referat, se pallii usum, sicut prisca habuit consuetudo, concessisse. Consuetudo autem tum fuit, ex Imperatoris aulâ ut potestas acciperetur. Idque confirmat, quod *lib. 7. epist. 5.* ad Brunichildam Francorum Reginam scribit idem Gregorius. Augustodunensis Ecclesiæ Episcopus tum temporis electus fuerat Siagrius. Pro eo intercesserat precibus suis Regina apud Gregorium, ut conferre illi vellet pallium. Respondet Gregorius: *Fratri & Coepiscopo nostro Siagrio pallium dirigere secundum postulationem vestram volumus: propter quod & serenissimi Domini Imperatoris, quantum nobis diaconus noster, qui apud eum responsa Ecclesiæ faciebat, innotuit, prona voluntas est, & concedi hoc omnino desiderat &c.* Et hæc ita Justiniani ævo in usu erant. Nec tamen tenebantur tum temporis metropolitani pallium quærere, nisi fortè illi, qui ad consecrationem Pontificis Romani pertinebant. Reliqui enim in provinciis non facile ornatum istum vel petebant, vel accipiebant, nisi quando vices Pontificis Romani sustinebant. Tum namque ut honoratior esset persona cum vicariatu plerumque simul pallium conferebatur. Nec ita venale tum temporis erat illud; quanquam ætate Gregorii corruptelam aliquam talem invaluisse, non obscure prodant, qui apud Gratianum inveniuntur, *c. novit dist. 100. & c. nullus, cum seq. 1. q. 2.* ubi prohibetur, ne pro pallio quidquam detur, vel accipiatur. Prohibitio autem supponit, datum aliquid tale vel factum fuisse.

XVIII. Elegancia sunt, quæ ex posteriorum temporum historiâ de artificibus Sedis Romanæ observat Petrus de Marca *cap. 7.* nempe, seculo VIII. à Pontificibus Romanis institutum fuisse, ut Metropolitani promiscuè in Occidente omnes à Sede Romanâ pallium peterent, ut eâ ratione magis obnoxii fierent ei Sedi, ac præcipuo quodam jure & sub specie eximii honoris Pontifici Romano subicerentur. Id verò suboluisse Episcopis Gallicanis, & propterea hæsitasse eos, quid in hoc negotio sibi faciendum esset. At mox Pontificem per Legatos suos ostendisse, pallium

non ob aliud Archiepiscopis tribui, quam ut hoc exteriori signo à suffraganeis suis distinguerentur, & ut ejus intuitu admonerentur, teneri se ad vitam severiorem & sanctiorem. Atque sic eos deceptos honorem ita oblatum amplexos fuisse, collaq; adeò dominatui Romano submississe, & antiquam suam libertatem perdidisse.

XIX. Ab eo tempore pretium quoque statui cœpit, quod pro pallio daretur, atque licitè id deinceps dari & accipi posse creditum fuit, et si summâ cum contentione olim in id operam suam posuisset Gregorius Magnus, ut prayam illam consuetudinem evelleret. Nec hodiè quidem id facile gratis conceditur, aut si omninò conceditur, facilè inveniuntur modi, quibus aliunde refarciatur damnum istud aut potius lucrum cessans. Cum Alexander VII. Petrum de Marca ex Tholosanâ Ecclesiâ in Parisiensem transferret, indulgit quidem & condonavit expensas in id negocium faciendas; sed quâ ratione id factum fuerit, exponunt literæ Cardinalis Chifii ad eundem Petrum de Marca, quas evulgandas curavit Dn. Stephanus Baluzius: *Eâ occasione actum est de condonandâ impensâ expeditionis. Ac multa quidem erant, quæ sacro Collegio svadere videbantur, ne à veteri instituto & a constitutionum decretis recederetur: taxæ tenuitas, comparatione annuorum reddituum: diœcesis tranquillitas, nullis armorum motibus, nulla terræ cælive calamitate per hos annos interpellata: superiorum Archiepiscoporum exempla, quibus nihil condonatum fuit: inopia deniq; ærarii Apostolici, temporum injuriâ valde imminuti. Vicit tamen hæc omnia consideratio meritorum, quæ illustrissima Dominatio vestra sibi apud Sanctam hanc Sedem comparavit, quæq; comparare in posterum facile poteris in hoc recenti gradu dignitatis; inisq; via est, quâ & illustrissima Dominationi vestræ honos haberetur & consuleretur rationibus sacri Collegii, aliorumq; qui titulo oneroso in partem veniunt expeditionum ejusmodi, quemadmodum a procuratore suo cognoscere poterit.*

XX. Et hæc quidem de pallio Archiepiscopali dicta nunc sufficiant. Unicum addam, quod omitti non debet, nempe ante receptionem pallii professionem fidei à metropolitanis petentibus fieri debuisse. Gratianus *dist. 100. c. 1.* hanc in rem adducit verba Pelagii Papæ, quæ tamen num ejus sint revera, dubitare licet. Ea autem sic habent: *Quoniam quidam metropolitanarum fidem suam secundum priscam consuetudinem sanctæ sedi Apostolicæ exponere detrectantes, usum pallii neq; expetunt, neq; percipiunt, ac per hoc Episcoporum consecratio viduatâ Ecclesiis non sine periculo protelatur: placuit, ut quisquis metropolitanus ultra tres menses consecrationis suæ ad fidem suam exponendam, palliumq; suscipiendum ad apostolicam sedem non miserit, commissâ sibi careat dignitate &c.* Inde verò conficiunt nonnulli, pallium istud fuisse symbolum conformitatis in fide & doctrinâ, cum non daretur prius, quam de conformitate istâ constaret. Alias autem solebant etiam Patriarchæ sibi

sibi invicem per literas, quas vocabant, synodicas, fidem suam declarare, & confessionem edere, quales non tantum à Proterio Patriarcha Alexandrino ad Leonem Pontificem Romanum, & à Sophronio Patriarcha Hierosolymitano ad Honorium, & à Nicephoro Patriarchâ Constantinopolitano ad Leonem III. itemque à Petro Constantinopolitano ad Leonem IX. missæ referuntur; sed etiam à Gregorio Magno ad Johannem Patriarcham Constantinopolitanum, ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum, ad Gregorium & Anastasium Antiochenos, ad Johannem Patriarcham Jerosolymitanum editæ legi adhuc possunt in ejus regestro, uti vocatur, *lib. 1. epist. 24.* Et hoc illum præstitisse ait Johannes Diaconus in *vit. Greg. l. 2. c. 3. & 5.* secundum præcessorum suorum morem.

CAP. XI.

De Cruce Patriarchis & Archiepiscopis
anteferri solitâ.

I.

Crucis signum magno in honore semper habitum fuisse à Christianis, ex historiæ Ecclesiasticæ Scriptoribus copiosa extat memoria. Factum id tum propter publicam contumeliam ignominiamque, cui illa communi omnium mortalium judicio exposita erat, ut hæc ratione Ecclesiam suam laxiore intervallo à cœtu gentilium disjunctam significarent, tum verò vel maxime propter divinissimum illud redemptionis nostræ pretium, quod in eâ fuit oblatum & solutum. Frequens hoc Ethnicorum scomma Christianorum auribus obstrepuit: *Tu adoras crucifixum?* uti refert Chrysostomus *hom. 2. in ep. ad Rom.* Insignis enim amentia argumentum esse duxerunt, si quis honorificè sentiret de isto, quod in cruce fiebat, supplicii genere, tam invisò omnibus & ignominioso. Eam ob causam, qui Christo nomen dederant, in plerisque omnibus suis sermonibus, totâque vitæ suæ ratione, crucis signum tanto magis ornare atque extollere consueverunt, ut inimicis crucis Christi Judæis pariter & gentilibus ægrè facerent, majoremque in animis illorum dolorem excitarent. Nec puduit adeò illos, ut Chrysostomi verbis utar, crucis signum & rebus suis gestis & facultatibus omnibus, tanquam legitimum quoddam insigne adscribere. Hinc adeò soliti fuerunt post destructa idolorum templa & delubra in locum eorum Christi crucem tanquam trophæum statuere, illudque in vestibulis, in parietibus, in fenestris, in postibus, in columnis, denique in in-

Ooo 2

signi-